

Наталія Миколаївна Московчук,
аспірантка кафедри теорії і методики дошкільної освіти,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ПРОБЛЕМА ІНШОМОВНО-МОВЛЕННЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

У статті розглянуто основні світові тенденції сучасної іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців і подано стислий огляд та аналіз філософського, психологічного та методологічного аспекту цієї проблеми. Досліджено праці вітчизняних науковців, що визначають основні принципи навчання іноземної мови в українських вишах і сприяють втіленню новітніх методик професійно-мовленнєвої підготовки студентів.

Ключові слова: іншомовно-мовленнєва підготовка; навчання іноземної мови.

Вимоги до результатів професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців поступово зростають у зв'язку з глобалізацією сучасного суспільства, зі стрімким розвитком новітніх інформаційних технологій та проєктів. У межах професійної лінгводидактики постає як першочергове питання іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців, оскільки формування саме вторинної мовної особистості фахівця на відповідному рівні сприяє наближенню системи вищої освіти України до досягнення її основної мети, а саме «міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейський простір вищої освіти, за умов збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи» [1; Р. І, ст. 3]. У контексті політичних орієнтирів, якими керуються автори Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, Міністерство освіти і науки України сприяє досягненню майбутніми фахівцями комунікативної компетенції. У зв'язку з цим окреслюється мета навчання іноземної мови – «розвивати лінгвістичний репертуар, у якому присутні всі мовні здібності» [2; с. 11].

Філософським підґрунтям для дослідження проблеми іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців слугують: філософія освіти ХХІ століття (Б. Гершунський); концепція діалогу культур (М. Бахтін); безальтернативна філософія співіснування культур у сучасних полікультурних спільнотах (В. Біблер); концепція розвитку постіндустріального суспільства, що пов'язана зі вступом людства в процес формування єдиної планетарної цивілізації, спрямованої на відродження самоцінності кожного індивіда, самоактуалізації людини, формування її як особистості, яка здатна чинити спротив життєвим труднощам; принцип формування всебічно розвиненої особистості, яка гармонійно поєднає загальні цінності та високий професіоналізм із власними інтересами (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, М. Михальченко); принцип поетапного формування розумових дій (П. Гальперін), принцип самостійного навчання в умовах інформаційно-комп'ютерної освіти (Є. Полат, І. Роберт), теорія діяльності (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн) та ін.

Дослідження В. Асмуса, Є. Ільєнкова, В. Купрія, А. Лосєва, П. Симонова, що підтверджують об'єктивну гіпотезу, яка полягає в тому, що іншомовно-мовленнєва підготовка має бути пов'язана з формуванням надсвідомості майбутнього фахівця: мають бути відображені та пізнані відсутні, але можливі зв'язки та відношення. Цей процес базується на певних схемах, моделях, розумових програмах дій, які стають орієнтиром для наступних мовленнєвих дій і створюють умови для ефективного засвоєння іноземної мови та сприяють розвитку особистості в процесі професійної підготовки у ВНЗ.

Вільгельм фон Гумбольдт зазначає, що опанування іноземної мови можна порівняти із засвоєнням нової позиції в колишньому баченні світу: «І тільки тому, що ми певною мірою переносимо на іноземну мову своє власне світорозуміння й, навіть більше, своє власне уявлення про мову, ми не усвідомлюємо виразно й повною мірою, чого нам тут пощастило досягти» [6]. Така обставина розглядається автором як недолік. Німецький філософ Г. Гадамер убачає в цьому спосіб здійснення герменевтичного дослідження. У своїй роботі філософ акцентує на тому, що не засвоєння мови, а саме її застосування (спілкування з іноземцями, робота з автентичною літературою, тощо) стає перехідною ланкою у формуванні нового світобачення, що, навіть, за умови повного занурення в іноземну культуру зберігає власні первинні особливості та власне розуміння мови. «Вивчення іноземної мови є розширенням сфери того, що ми взагалі можемо вивчити», - вважає автор. Засновничим для подальших досліджень є його твердження, що в мові виявляє себе сам світ: «Мовний досвід світу здійснюється над усіма відношеннями буттєустановлення (Relativitäten von Seinssetzung), оскільки охоплює собою кожне в-собі-буття, хоч би в яких зв'язках (відношеннях) воно поставало перед нами. Мовний характер нашого досвіду світу передусім всьому, що ми спроможні пізнати й висловити як суще. Тому засновничий зв'язок між мовою і світом не означає, ніби світ перетворюється на предмет мови. Натомість те, що становить

предмет пізнання й висловлювання, завжди вже оточено світовим горизонтом мови» [5].

На думку дослідників (Б. Беляєв, Ю. Веденяпін, І. Зимня, М. Кабардов, М. Каспарова, Дж. Керрол, П. Пімслер, Г. Сабурова та ін.) навчання іноземної мови є однією з найбільш суперечливих та дискусійних проблем методики навчання з погляду психології. Зокрема, Г. Веделем такі проблеми іншомовно-мовленнєвої підготовки, як механізми мислення в першій і другій мовах, виникнення та функціонування цих механізмів, прогнозоване прогресуюче оволодіння іноземною мовою (знання - здібності, вміння, навички), роль механічної пам'яті, вікових особливостей, різних способів читання та особливостей засвоєння граматики, було визначено як основні в процесі іншомовно-мовленнєвої підготовки. Цей неповний список може очолити думка М. Берлиц про те, що оволодіти іноземною мовою означає почати мислити цією мовою. Ця думка підтверджує необхідність дослідження навчання іноземної мови майбутніх фахівців, враховуючи як психологічні закономірності оволодіння іноземною мовою, так і культурні особливості та соціальні вимоги сучасності до знання іноземної мови як до засобу успішної взаємодії у глобалізованому світі.

Увагу багатьох науковців (Н. Арістова, Г. Барабанова, І. Зимня, Р. Мартинова, В. Петрук, В. Тітова, О. Хоменко та ін.) привертає такий психологічний аспект іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців, як мотивація до навчання та спілкування іноземною мовою. Сухе декламування аргументів щодо необхідності знання іноземної мови в сучасному світі не дає змоги активізувати роботу студентів та підтримувати постійний інтерес до цієї дисципліни. Найкращий навчальний результат студенти демонструють за умови формування у них стійкої мотивації до вивчення іноземної мови. О. Леонт'єв, який виокремив три основні функції мотивації (спонукальну, спрямовуючу і ту, що визначає ставлення людини до дійсності), визначав її вирішальне значення у будь-якій діяльності (і в навчанні, зокрема) [15]. Шляхи формування мотивації у сучасного студента в процесі вивчення іноземної мови стали предметом дослідження багатьох науковців. Так, Р. Асеев розрізняв мотивацію, що формується в процесі вивчення іноземної мови в результаті зміни зовнішніх умов, і мотивацію, яку пропонують студенту у вигляді сформульованого аргументу. Ці зовнішні враження поступово закріплюються і функціонують як внутрішні механізми. Сучасні навчальні технології (метод проєктів, рольові ігри, тренінги тощо) сприяють підсиленню мотивації у процесі іншомовної підготовки. Крім того, підвищення мотивації, на думку Є. Маслико, сприяє формуванню мовного чуття, наявність якого залежить від успішності оволодіння іноземною мовою у її когнітивній функції, та незамінність мови в задоволенні студентами власних пізнавальних інтересів [18].

Методичне осмислення особливостей навчання іноземних мов майбутніх фахівців подано в працях І. Зимньої, О. Леонт'єва, С. Ніколаєвої, Г. Рогової, С. Шатілова та ін.

Аналіз досліджень останніх років засвідчив, що більшість науковців розуміють сутність іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців як набуття ними комплексу комунікативних компетентностей, серед яких, погоджуючись з С. Ніколаєвою, основними можемо назвати такі: мовна компетентність (знання мовного матеріалу, рецептивні та продуктивні навички його застосування); мовленнєва компетентність (низка компетентностей в аудіюванні, читанні, письмі, говорінні, перекладі), лінгвосоціокультурна компетентність (соціолінгвістична, соціокультурна та соціальна компетентності) [19]. Це викликає необхідність модифікації змісту іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців як обов'язкової умови її удосконалення та розробки цілісної моделі змісту іншомовно-мовленнєвої підготовки, обґрунтування яких, зокрема, знаходимо в дослідженні Р. Мартинової [17]. І. Зимня, у свою чергу, пропонує діяльнісний підхід до навчання іноземної мови і визначає його як основний об'єкт навчання саме іншомовно-мовленнєву діяльність та ставить за мету навчання засобів і способів формування думки у всіх видах мовленнєвої діяльності, а не перекодуванню з однієї мови на іншу [12].

У дисертаційних дослідженнях українських учених представлено різні аспекти іншомовно-мовленнєвої підготовки у ВНЗ. Тематика досліджень цієї проблеми досить широка. Так, проведено компонентний аналіз педагогічної системи іншомовної підготовки державних службовців шляхом встановлення взаємозв'язків між її компонентами на трьох рівнях: прикладному, теоретичному й методологічному (С. Опратний [20]); розглянуто проблему іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх журналістів щодо застосування під час навчального процесу англомовних мас-медійних видань та запропоновано вдосконалені форми, методи та прийоми роботи з іншомовними періодичними виданнями (І. Чемерис [23]); розкрито сутність жанрового підходу в навчанні англійського ділового писемного мовлення майбутніх менеджерів туризму та визначено номенклатуру необхідних жанрів писемного мовлення, послідовність методичної роботи з ними та оволодіння стратегіями і тактиками утворення текстів різних типів (Л. Шевніна [24]); обґрунтовано необхідність використання візуальних опор на старших курсах економічних ВНЗ у процесі іншомовно-мовленнєвої підготовки та проведено аналіз специфіки їх застосування для навчання професійно-спрямованого монологічного мовлення на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях (Н. Драб [9]), розглянуто інтерактивний метод викладання дисципліни «Іноземна мова» та розроблено науково-методичні рекомендації, спрямовані на модернізацію іншомовно-мовленнєвої підготовки, проаналізовано способи

активізації особистості майбутнього фахівця та її продуктивної самостійної роботи під час навчання з метою естетичного виховання засобами іноземних мов (В. Вертегел [4]) та ін.

Звернемо увагу й на роботу Л. Личко, в якій розроблено методику формування англійської професійно спрямованої комунікативної компетенції в говорінні та модель її формування у майбутніх менеджерів-економістів. Дослідниця дійшла висновку, що іноземна професійно спрямована комунікативна компетенція в говорінні майбутнього менеджера є його комунікативною здатністю (сукупність знань, умінь і навичок) вирішувати професійно спрямовані завдання в непередбаченому усному акті спілкування. До аналізу іноземної професійно спрямованої комунікативної компетенції у говорінні науковець підходить досить структуровано, умовно розділяючи її на лінгвістичну, соціолінгвістичну і прагматичну компетенції, які у спілкуванні реалізуються за допомогою стратегічної компетенції. Для ефективного спілкування дослідницею було виділено найбільш типові для визначеного фаху сценарії [16]. Розробку моделей професійно-комунікативних ситуацій з урахуванням типової тематики спілкування для курсантів військових навчальних закладів було здійснено О. Бернацькою [3]. Вагомим внеском дослідниці у вирішення проблеми іноземно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців вважаємо теоретичний аналіз психолого-педагогічних досліджень з питань використання моделювання у процесі навчання та обґрунтування значення сюжетно-рольової гри як ефективного засобу використання моделі ситуацій професійної діяльності у процесі навчання іноземної мови.

Неабияке значення для підвищення ефективності іноземно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців мають дисертаційні дослідження, в яких представлено оригінальні методики навчання іноземної мови з використанням комп'ютерних технологій (Т. Каменева, О. Каменський, О. Конотоп, І. Корейба, Б. Кукса, О. Огурцова, О. Палій, Т. Петрова, С. Радецька, Ю. Романюк, О. Серета, О. Синькоп, В. Стрілець, В. Терещук, І. Чирва, С. Шевченко та ін.). Зокрема, О. Каменський удосконалив зміст навчальної дисципліни «Англійська мова», обґрунтувавши педагогічні умови використання комп'ютерних технологій у процесі іноземно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей. У дисертації науковець детально розглядає змістову і процесуальну єдність навчання на основі поєднання колективної та самостійної форм роботи, інтеграції комунікативних та інформаційно-когнітивних умінь; описує технологію забезпечення свідомого засвоєння навчального матеріалу шляхом упровадження в навчальний процес комунікативно зорієнтованої системи вправ [14]. Т. Каменева розробила методику навчання майбутніх менеджерів ділового писемного спілкування англійською мовою з використанням електронного підручника [13]. У роботі Б. Шуневич

презентовано дидактичну модель іноземно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців на основі авторської універсальної класифікації моделей дистанційного навчання [25].

О. Гарнопольський вважає, що для реалізації та вдосконалення перебудови іноземно-мовленнєвої підготовки у вищих закладах освіти потрібна сучасна методика формування мовленнєвих компетенцій у всіх видах іноземно-мовленнєвої діяльності, що відповідатиме всім сучасним вимогам та досягненням. Науковцем розроблена сучасна методика навчання іноземного говоріння, читання, аудіювання та письма для майбутніх фахівців мовних спеціальностей, що відповідає вимогам Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, новітнім досягненням методики, педагогіки, педагогічної психології, психолінгвістики та соціолінгвістики [21]. Розвиває ідею науковця щодо концентрування іноземно-мовленнєвої підготовки на вдосконаленні взаємопов'язаного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності Ю. Дегтярьова. Розроблена нею методика спрямована на навчання читання іноземною мовою для ділового спілкування у немовному ВНЗ та базується на принципі інтегрованого навчання. У центрі уваги дослідниці також перебуває питання підготовки студентів до самостійної роботи. На думку авторки, «сформуванню такої здатності означає озброїти студента навичками й вміннями самостійної діяльності, навчити його самостійно поповнювати, уточнювати, критично переоцінювати свої знання з метою їх подальшого розвитку та використання в професійних інтересах» [7]. Особливу роль читанню як виду мовленнєвої діяльності в оволодінні іноземною мовою відводить Г. Барабанова [2]. Завдяки таким перевагам читання порівняно з іншими продуктивними видами мовленнєвої діяльності, як стійкість і тривалість збереження здобутих навичок та доступність іноземних текстів завдяки технічним засобам, дослідниця переконана в успіху іноземно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей.

У праці О. Хоменка визначено роль і місце іноземно-мовленнєвої підготовки в сучасному інформаційному глобальному суспільстві та змодельовано відкриту нелінійну систему іноземної підготовки в немовному ВНЗ, що враховує введення у навчальний процес полілінгвізму, інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційних тенденцій [22]. Виявивши домінуючі психолого-педагогічні чинники та умови формування мотивації вивчення іноземної мови, Н. Арістова розробила модель організації іноземно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців, що ґрунтується на технології формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів [1]. О. Демиденко підкреслює, що адаптація людини до іноземного соціуму залежить не тільки від володіння іноземною мовою професійного спрямування, вікових і психологічних особливостей цільової аудиторії, але й від її готовності до

міжособистісної міжкультурної комунікації на повсякденному, побутовому рівні. Подоланню психологічного дискомфорту внаслідок впливу нового культурного середовища сприяє соціокультурна компетенція, формуванню якої у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей присвячена робота дослідниці [8].

Аналіз сучасних наукових досліджень, присвячених проблемі іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців технічних спеціальностей, дає змогу дійти висновку, що основна проблематика досліджень сучасних вітчизняних науковців полягає у визначенні основних принципів іншомовно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців, розробці методик навчання різних видів мовленнєвої діяльності, впровадження нових педагогічних технологій у навчальний процес з метою моделювання соціального контексту, використання у навчанні

іноземної мови інформаційно-комп'ютерних технологій, посилення автономії і самовираження студентів. Науковці вважають, що визначальною підставою для досягнення високого рівня іншомовно-мовленнєвої підготовки випускників ВНЗ є активізація всього різноманіття компонентів змісту навчання іноземної мови, їх варіативність та інтеграція на всіх етапах професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців. Водночас підкреслимо, що у контексті сучасних освітніх тенденцій, покращення якості іншомовно-мовленнєвої підготовки, особливого значення під час роботи з майбутніми фахівцями набуває професійно зорієнтоване навчання іноземної мови для підготовки конкурентоспроможного фахівця певної спеціальності. Зокрема це стосується професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців технічних спеціальностей, увага до комунікативного потенціалу яких в останні роки значно посилилась.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Н. О. Арістова. – Київ : Б.в., 2008. – 20 с.
2. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ : [монографія] / Г. В. Барабанова. – Київ : Фірма «ІНКОС», 2005. – 315 с.
3. Бернацька О. В. Моделювання ситуацій професійної діяльності у навчанні іноземної мови у вищому навчальному закладі військового профілю : дис. ...к. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Бернацька Олена Володимирівна. — Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. — 174 с.
4. Вертегел В. Л. Виховання естетичного смаку в студентів вищих навчальних закладів МВС України засобами іноземних мов : дис... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Вертегел Вікторія Леонідівна. — Херсон, 2008. — 230 с.
5. Гадамер Х.-Г. Истина и метод: Основы филос. герменевтики / Гадамер Х.-Г. : [пер. с нем. / общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова]. — М. : Прогресс, 1988. – 704 с.
6. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон Гумбольдт. – М. : Прогресс, 1984. – 400 с.
7. Дегтярьова Ю. В. Методика навчання студентів вищих немовних навчальних закладів читання англійською мовою для ділового спілкування : дис ...к. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / Дегтярьова Юлія Володимирівна. – Київський національний лінгвістичний університет. – К. : 2006. – 325 с.
8. Демиденко О. П. Методика навчання студентів немовних спеціальностей стандартів повсякденної комунікативної поведінки американців : дис ...к. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / Демиденко Ольга Павлівна. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – К., 2012. – 178 с.
9. Драб Н. Л. Навчання майбутніх економістів іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення (монологу-презентації німецькою мовою) : дис ...к. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / Драб Наталя Леонідівна. – Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2005. – 176 с.
10. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Рада з питань співпраці в галузі культури, Ком. з освіти, Від. сучас. мов ; [наук. ред. д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва ; пер. О. М. Шерстюк]. – К. : Ленвіт, 2003. – 261 с.
11. Закон «Про вищу освіту № 1556 – VII від 01.07.2014 року.
12. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке : книга для учителей / И. А. Зимняя. – [Издание 2-е]. – Москва : Просвещение, 1985. – 160 с.
13. Каменєва Т. М. Методика навчання майбутніх менеджерів ділового писемного спілкування англійською мовою з використанням електронного підручника : дис ...к. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / Каменєва Тетяна Миколаївна. – Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2010. – 257 с.
14. Каменський О. І. Методика формування англомовної компетенції студентів економічних спеціальностей засобами комп'ютерних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / О. І. Каменський. – Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2009. – 21с.

15. Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики / А. Н. Леонтьев. – М. : Изд-во МГУ, 1981. – 584 с.
16. Личко Л. Я. Формування у майбутніх менеджерів-економістів англomовної професійно спрямованої компетенції в говорінні : дис ...к. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / Личко Лідія Яковлівна. – Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2009. – 257 с.
17. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов : авт. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед.наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / Р. Ю. Мартинова – К., 2007. – 52 с.
18. Маслыко Е. А. Пути формирования мотивации овладения студентами иностранным языком / Е. А. Маслыко // Мотивационные аспекты профессионально-ориентированного обучения иностранным языкам в вузе. — Пермь : ПНИ, 1989, — С.26—32.
19. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 2010. – № 2. – С. 11 – 17.
20. Опрятний С. М. Моделювання системи професійного навчання державних службовців ділової англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.03 «Державна служба»/ С. М. Опрятний. – Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2005. — 20 с.
21. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: [навчальний посібник] / О. Б. Тарнопольський. – К. : Фірма «ІНКОС», 2006. – 248 с.
22. Хоменко О. В. Іншомовна підготовка студентів економічних спеціальностей в контексті глобалізації : [монографія] / О. В. Хоменко – К. : КНУТД, 2014. – 364 с.
23. Черемис І. М. Формування професійної компетентності майбутніх журналістів засобами іншомовних періодичних видань : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / І. М. Черемис. – *Інститут вищої освіти АПН України*. – К., 2008. – 22 с.
24. Шевніна Л. Є. Формування жанрової компетенції в англійському діловому писемному мовленні майбутніх менеджерів туризму : автореф. на здобуття наук. ступеня к. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (германські мови)» / Л. Є. Шевніна – Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2012. – 20с.

*Наталья Николаевна Московчук,
аспирантка кафедри теорії і методики дошкільного образования,
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный
педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина*

ПРОБЛЕМА ИНОЯЗЫЧНО-РЕЧЕВОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В связи с глобализацией современного общества, со стремительным развитием новейших информационных технологий и проектов в рамках профессиональной лингводидактики возникает как первоочередный вопрос иноязычно-речевой подготовки будущих специалистов, поскольку формирование именно вторичной языковой личности специалиста на соответствующем уровне способствует приближению системы высшего образования Украины к достижению ее основной цели - международной интеграции и интеграции системы высшего образования Украины в Европейское пространство высшего образования. В статье рассмотрена философская основа исследования проблемы иноязычно-речевой подготовки будущих специалистов, исследованы труды психологов и методистов, посвященных данной теме, представлен краткий обзор основных мировых тенденций современной иноязычно-речевой подготовки будущих специалистов. Анализ современных научных исследований, посвященных проблеме иноязычно-речевой подготовки будущих специалистов, позволяет сделать вывод, что основная проблематика исследований современных отечественных ученых заключается в определении основных принципов иноязычно-речевой подготовки будущих специалистов, разработке методик обучения различных видов речевой деятельности, внедрении новых педагогических технологий в учебный процесс с целью моделирования социального контекста, использовании в обучении иностранному языку информационно-компьютерных технологий, усилении автономии и самовыражения студентов. Ученые считают, что определяющим основанием для достижения высокого уровня иноязычно-речевой подготовки выпускников вузов является активизация всего многообразия компонентов содержания обучения иностранному языку, их вариативность и интеграция на всех этапах профессионально-речевой подготовки будущих специалистов. В то же время подчеркнем, что в контексте современных образовательных тенденций, улучшения качества иноязычно-речевой подготовки, особое значение при работе с будущими специалистами приобретает профессионально ориентированное обучение иностранному языку для подготовки конкурентоспособного специалиста определенной специальности. В частности это касается профессионально-речевой подготовки будущих специалистов технических специальностей, внимание к коммуникативному потенциалу которых в последние годы значительно усилилось. Анализ научной литературы позволил сделать вывод, что обучение иностранным

языкам в высшей школе Украины имеет определенный практический опыт, но в связи с объективными причинами еще недостаточно изучен и не обобщен.

Ключевые слова: иноязычно-речевая подготовка; обучение иностранному языку.

*Natalia Moskovchuk,
Post-graduate student,*

*State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»,
26 Staroportofrankovskaya Str., Odessa, Ukraine*

THE PROBLEM OF FOREIGN LANGUAGE AND SPEECH TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Due to the globalization of modern society, to the rapid development of new information technologies and projects within the framework of professional linguodidactics, foreign language-speech training of future specialists becomes their focus, since the formation of a specialist as a secondary language-aware personality at the appropriate level facilitates the approaching of Ukraine's higher educational system closer to the achievement of its main goal – international integration and integration of Ukraine's higher education into the European space of higher education. The philosophical basis for the study of the problem of future specialists' training in foreign language speaking is considered in the article; the work of psychologists and methodologists devoted to this topic is researched; a brief review of the main world trends regarding some modern foreign language-speech training of future specialists is presented. The analysis of modern scientific studies on the problem of future specialists' foreign language-speech training allows us to conclude that the main problems of the modern Russian scientists' research is to determine the basic principles of future specialists' foreign language-speech training, to develop methods for teaching various types of speech activity, to introduce new pedagogical technologies in educational process for modeling social context, using of information-computer technologies in foreign language teaching as well as strengthening the autonomy and self-expression of students. Some scientists believe that the activation of the diversity of the content components constituting the teaching of foreign language, their variability and integration at all stages of professional training targeted to future specialists is a determining reason for achieving a high level of foreign language-speech training of higher school graduates. At the same time, we emphasize that, in the context of modern educational trends aimed at the improvement of the quality of foreign language-speech training, the profession-oriented teaching of a foreign language in the framework of educating a competitive specialist of a certain specialty acquires special importance while dealing with future specialists / experts. In particular, this concerns professional and speech training of future specialists in technical specialties, the attention to their communicative potential having been significantly increased in recent years. The analysis of the scientific literature allowed us to conclude that teaching foreign languages at Ukraine's higher school has particular practical experience, but in connection with some objective reasons it has not been sufficiently studied or generalized.

Key words: language and speech training, teaching a foreign language.

Подано до редакції: 1.08.2017 р.

Рекомендовано до друку: 15.08.2017 р.

Рецензент: д.пед.н., професор А. М. Бозуш